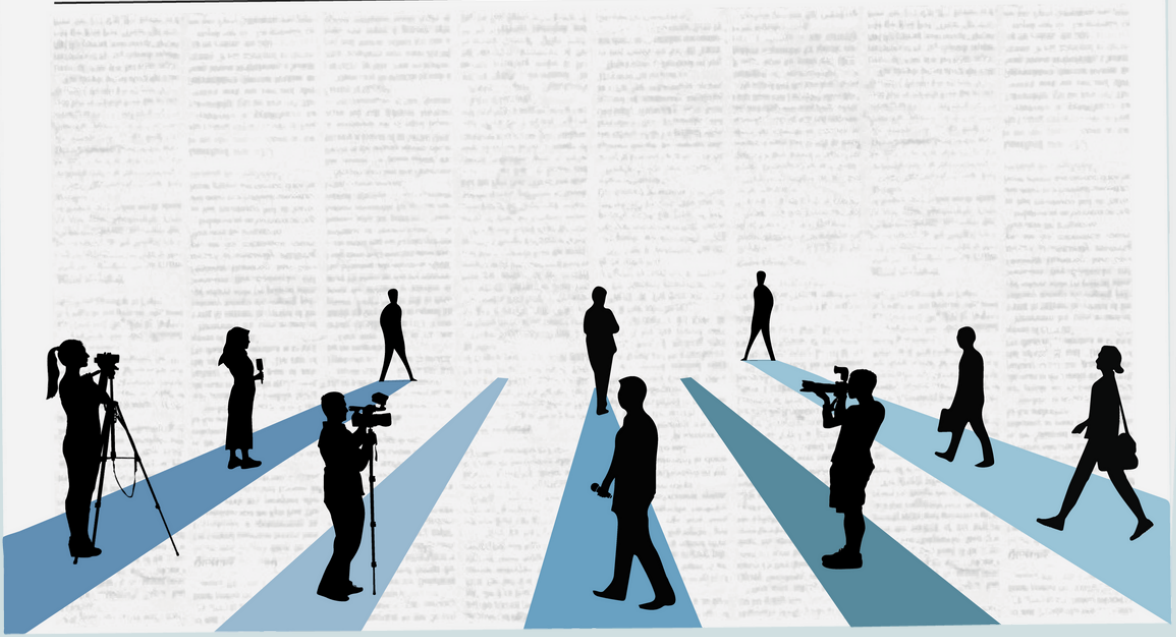

Medya ve Göç Derneği

ÇOĞULCU MEDYA

Göç ile İlgili Hukuksal Terimlerin Gelişimi

Göç insanlık tarihinin en başından beri var olan bir olgu olmasına rağmen, "göçmen" ve "mülteci" kavramlarının hukuka taşınması aslında 1. Dünya Savaşıyla ulus devletlerin kuruluşu, günümüzdeki ülke sınırlarının oluşması ve 2. Dünya Savaşı ve sonrasında gerçekleşen kitlesel göç hareketleri ile başlıyor. Özellikle 2. Dünya Savaşı sonrasında yaşanan ağır insan hakları ihlalleri ve zorunlu göçler, dünya barışının sağlanması için Birleşmiş Milletler'in kurulmasıyla sonuçlanıyor ve "sığınma hakkı" ve "mülteci" terimleri ilk kez hukuk üzerinden tanımlanıyor.

1945

Birleşmiş Milletlerin Kuruluşu

2.Dünya Savaşını takiben uluslararası barış ve güvenliğin korunması, sürdürülebilir kalkınmanın desteklenmesi ve insan haklarının güvence altına alınması amacıyla Türkiye dahil 51 ülkenin işbirliği ile kuruldu.Günümüzdeki üye ülke sayısı 193'e ulaşmıştır.

İnsan Hakları Evrensel Beyannamesi

Beyannamenin imzalanmasıyla "sığınma hakkı" temel bir insan hakkı olarak ilk kez kabul edildi

1948

1950

Birleşmiş Milletler Mülteciler Yüksek Komiserliği (BMMYK/ UNHCR)

ismiyle mültecilikle ilgili özel bir birim kuruldu. Birim, mültecilerle ilgili yürütülecek tüm bürokratik ve diplomatik faaliyetler, ilgili anlaşmaların uygulanması, insani koruma ve destek faaliyetleri için yetkilendirildi.

Cenevre Sözleşmesi

Mültecilerin Hukuki Statüsüne ilişkin Sözleşme

Diğer bir deyişle "Mülteci Hukukunun Anayasası". Bu sözleşmeyle kimin mülteci olduğu,mültecilik statüsünün şartları, mültecilere sağlanacak yasal koruma ve haklara dair ilk hukuki tanımlamalar oluşturuldu ve sözleşmeyi imzalayan ülkelerde yürürlüğe girdi.

1951

İlk "Mülteci" Tanımı

"1 Ocak 1951'den önce Avrupa'da meydana gelen olaylar sonucunda ve ırkı, dini, tabiiyeti, belli bir toplumsal gruba mensubiyeti veya siyasi düşünceleri yüzünden, zulme uğrayacağından haklı sebeplerle korktuğu için vatandaşı olduğu ülkenin dışında bulunan ve bu ülkenin korumasından yararlanamayan, ya da söz konusu korku nedeniyle yararlanmak istemeyen; yahut tabiiyeti yoksa ve bu tür olaylar sonucu önceden yaşadığı ikamet ülkesinin dışında bulunan, oraya dönemeyen veya söz konusu korku nedeniyle dönmek istemeyen şahıs"

Tarihi Sınırlama: "1951'den önce meydana gelen olaylar" cümlesiyle, özellikle 2. Dünya Savaşı döneminde yerinden edilen kişileri kapsayan bir mülteci tanımı sağlandı.

Ancak sözleşmenin sağladığı tanımlamalarda iki sınırlama yer alıyordu:

Coğrafi Sınırlama: "Avrupa'da meydana gelen olaylar" cümlesiyle, yalnızca Avrupa ülkelerinde yaşarken yerinden edilen kişilere mültecilik statüsü sağlandı.

İleriki senelerde farklı ülkelerde savaş ve iç karışıklıklar sürmeye devam etti, ve yerinden edilen kişilerin sayısının hızla arttı. Bu da sözleşmedeki sınırlamaların yeniden değerlendirilmesi ihtiyacını doğurdu.

1967

Mültecilerin Hukuki Statüsüne İlişkin Protokol

Bu protokolle, sözleşme'deki **tarihi ve coğrafi sınırlamaların kaldırılması önerisi** getirilmiş ve sözleşmeye taraf olan devletlerin onayına sunulmuştur. Bunun sonucunda çoğu taraf ülkede mültecilik tanımı şartlarına sahip herkesin eşit hukuki statü ve haklardan yararlanmaları kabul edilmiş ve mültecilik tanımı evrensel olarak geçerli olmuştur. Ancak, Türkiye de dahil olmak üzere bazı ülkeler hala coğrafi sınırlama şartını uygulamaya devam etmektedir.

Temel Terimler

Cenevre Sözleşmesi, uluslararası hukukta göç alanındaki temel hukuki statülere dair genel tanımlamalar sağladı. Ancak her ülkenin kendi göç politikaları ve iç hukuku var, dolayısıyla bu uluslararası tanımlamaların kullanılışı ve yasalar üzerinden uygulanması ülkeden ülkeye değişkenlik gösteriyor. Genelde kavram karmaşasına yol açan bu yerel farklılıklar Türkiye'deki hukuki statülerde de mevcut. Bu yerel farklılıkları kavrayabilmek için, öncelikle uluslararası olarak kabul gören temel hukuki statüler "göçmen", "sığınmacı" ve "mülteci" terimlerini iyi anlayabilmek gerekli.

Menşe Ülke

Dış Göç

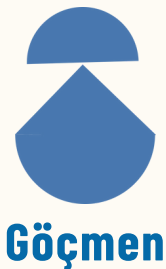
Göçmen

Göç eden tüm bireyleri kapsayan çatı terim*

Gönüllü Göç

Birey(ler)in göç etme kararını, kendi özgür iradesi ve genellikle kendi öz kaynakları kapsamında, 'kişisel uygunluk' sebepleriyle aldığı tüm durumları kapsar.

Bu kapsamda tanınan hukuki statüler

Göçmen

Zorunlu Göç ve

Ülke Dışında Yerinden Edilme

Birey(ler)in başta silahlı çatışma, sivil itaatsizlik yaygın şiddet, baskı & zulüm gibi insan eliyle yaratılmış ya da doğal felaketler nedeniyle bireysel veya toplu olarak isteği dışında ülkesinden ayrılmasını ifade eder.

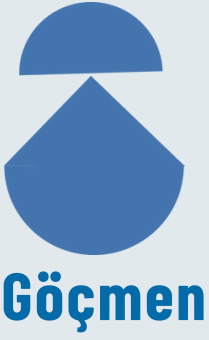
Bu kapsamda tanınan hukuki statüler

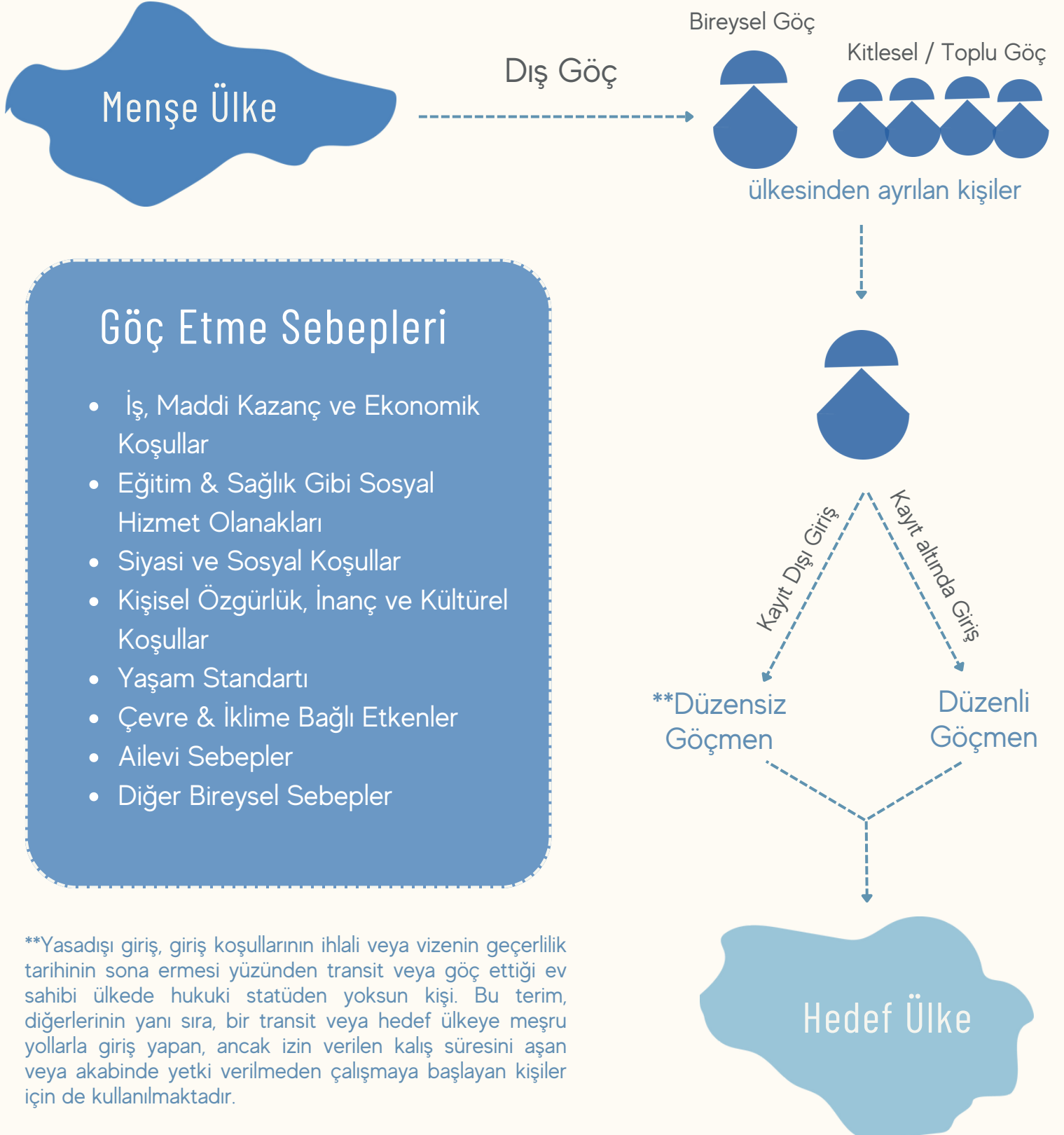
Sığınmacı

Mülteci

Uluslararası hukukta, evrensel olarak kabul edilmiş bir 'göçmen' tanımı bulunmamaktadır. En genel tanımı ile göçmen, bireysel veya kitlesel halde, geçici veya kalıcı olarak bir devletin sınırları içinde veya uluslararası sınırları geçerek yaşadığı yerden ayrılan ve yer değiştiren kişidir. Birleşmiş Milletler göçmeni, sebepleri, gönüllü olup olmaması, göç yolları, düzenli veya düzensiz olması fark etmeksizin yabancı bir ülkede bir yıldan fazla ikamet eden bir birey olarak tanımlar.

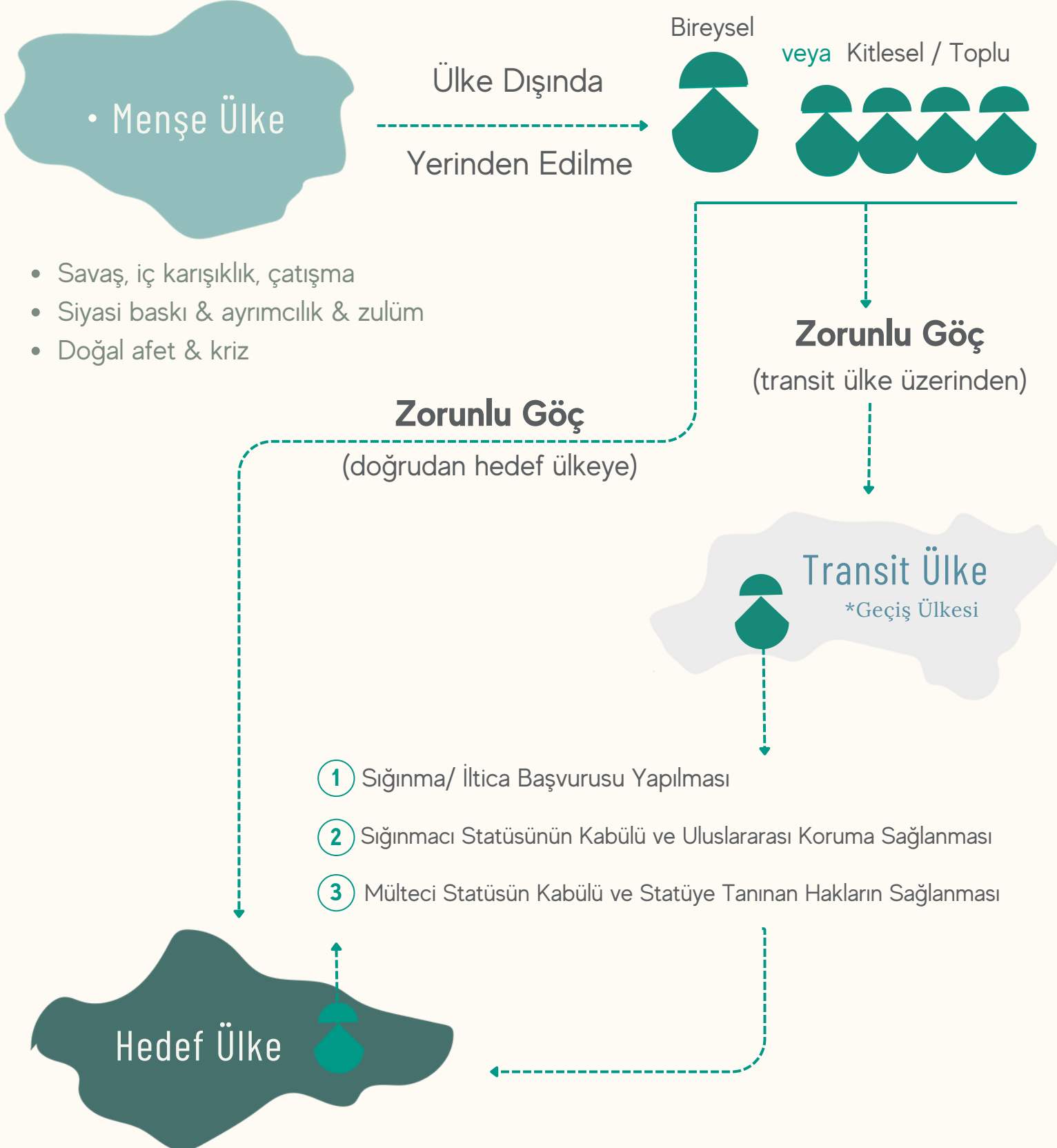

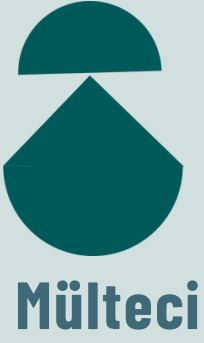
**Yasadışı giriş, giriş koşullarının ihlali veya vizenin geçerlilik tarihinin sona ermesi yüzünden transit veya göç ettiği ev sahibi ülkede hukuki statüden yoksun kişi. Bu terim, diğerlerinin yanı sıra, bir transit veya hedef ülkeye meşru yollarla giriş yapan, ancak izin verilen kalış süresini aşan veya akabinde yetki verilmeden çalışmaya başlayan kişiler için de kullanılmaktadır.

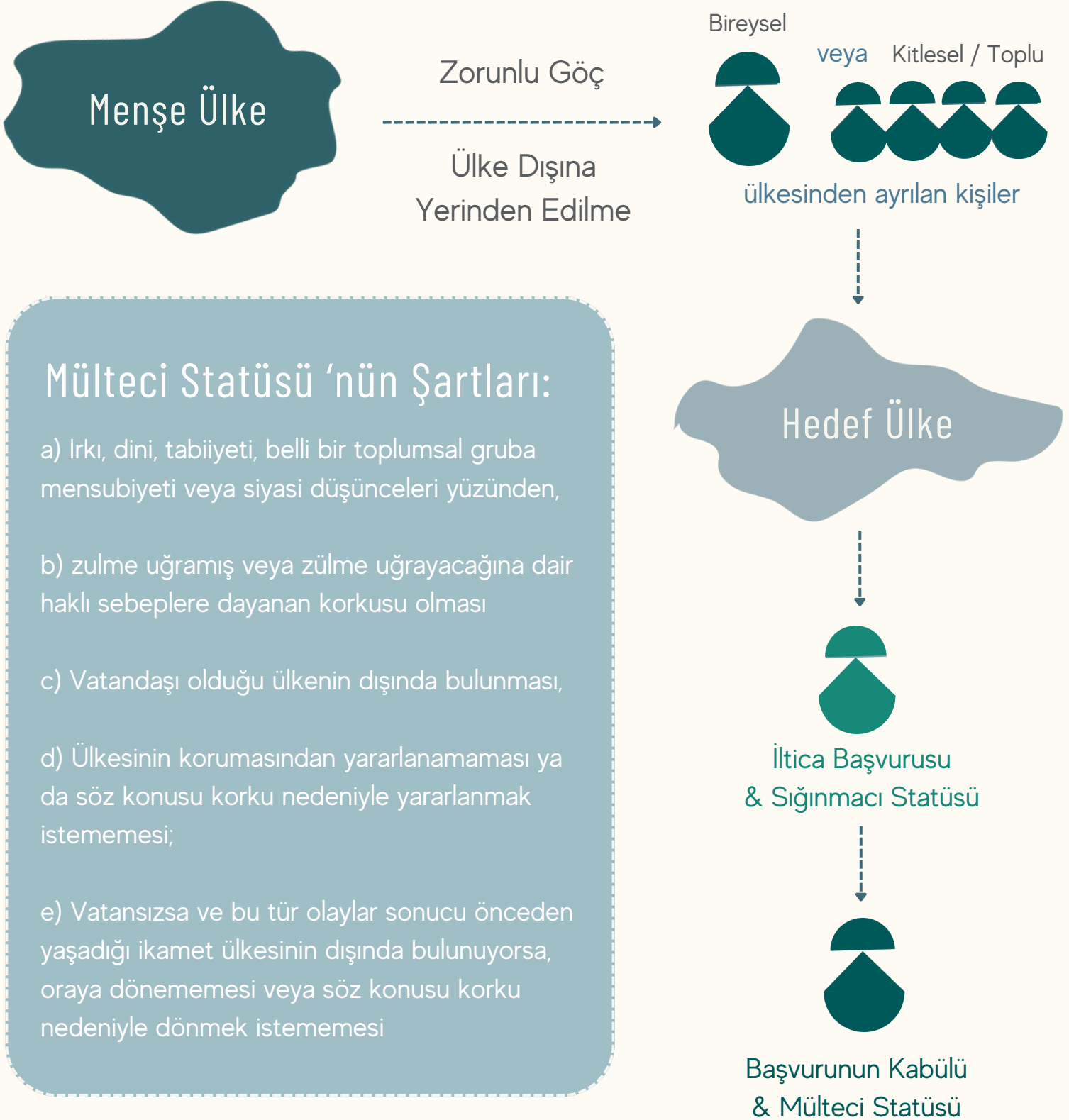
Sığınmacı

Zulüm veya ciddi zarardan korunmak amacıyla, kendi ülkesi dışında bir ülkede güvenlik arayışında olan ve ilgili ulusal ya da uluslararası belgeler çerçevesinde mültecilik statüsüne ilişkin yaptığı başvurunun sonucunu bekleyen kişidir. Dolayısıyla, "sığınmacı" statüsü, mültecilik statüsüne geçiş döneminde sağlanan geçici bir statüdür,

"ırkı, dini, tabiiyeti, belli bir toplumsal gruba mensubiyeti veya siyasi düşünceleri yüzünden, zulme uğrayacağından haklı sebeplerle korktuğu için vatandaşı olduğu ülkenin dışında bulunan ve bu ülkenin korumasından yararlanamayan, ya da söz konusu korku nedeniyle, yararlanmak istemeyen; yahut tabiiyeti yoksa ve bu tür olaylar sonucu önceden yaşadığı ikamet ülkesinin dışında bulunan, oraya dönemeyen veya söz konusu korku nedeniyle dönmek istemeyen her şahıs" mültecidir

KAYNAKÇA

İnsan Hakları Evrensel Beyannamesi

https://www.ohchr.org/sites/default/files/UDHR/Documents/UDHR_Translations/trk.pdf

Mültecilerin Hukuki Statüsüne İlişkin Sözleşme (Cenevre Sözleşmesi)

<https://www.unhcr.org/tr/wp-content/uploads/sites/14/2020/01/Multecilerin-Hukuki-Durumuna-Iliskin-Sozlesme.pdf>

Birleşmiş Milletler Mülteciler Yüksek Komiserliği Tarihçe

<https://www.unhcr.org/tr/unhcrnin-tarihcesi>

Göç Terimleri Sözlüğü (Uluslararası Göç Örgütü, IOM)

https://publications.iom.int/system/files/pdf/iml31_turkish_2ndedition.pdf

Sığınma, Sınırlar ve Göç ile İlgili Avrupa Hukuku El Kitabı (Avrupa Konseyi, 2014)

https://www.echr.coe.int/documents/d/echr/Handbook_asylum_TUR

Mülteci Statüsünün Belirlenmesinde Uygulanacak Ölçütler Ve Usuller Hakkında El Kitabı (Birleşmiş Milletler Mülteciler Yüksek Komiserliği, 2013)

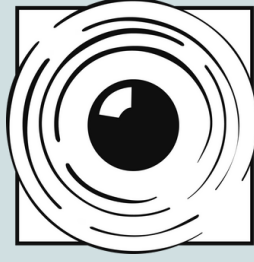
<https://www.refworld.org/cgi-bin/texis/vtx/rwmain/opendocpdf.pdf?reldoc=y&docid=55fa66404>

Mülteci Hukuku Rehberi (MÜLTECİ-DER, 2023)

<https://multeci.org.tr/wp-content/uploads/2023/07/Multeci-Hukuku-Rehberi-2023.pdf>

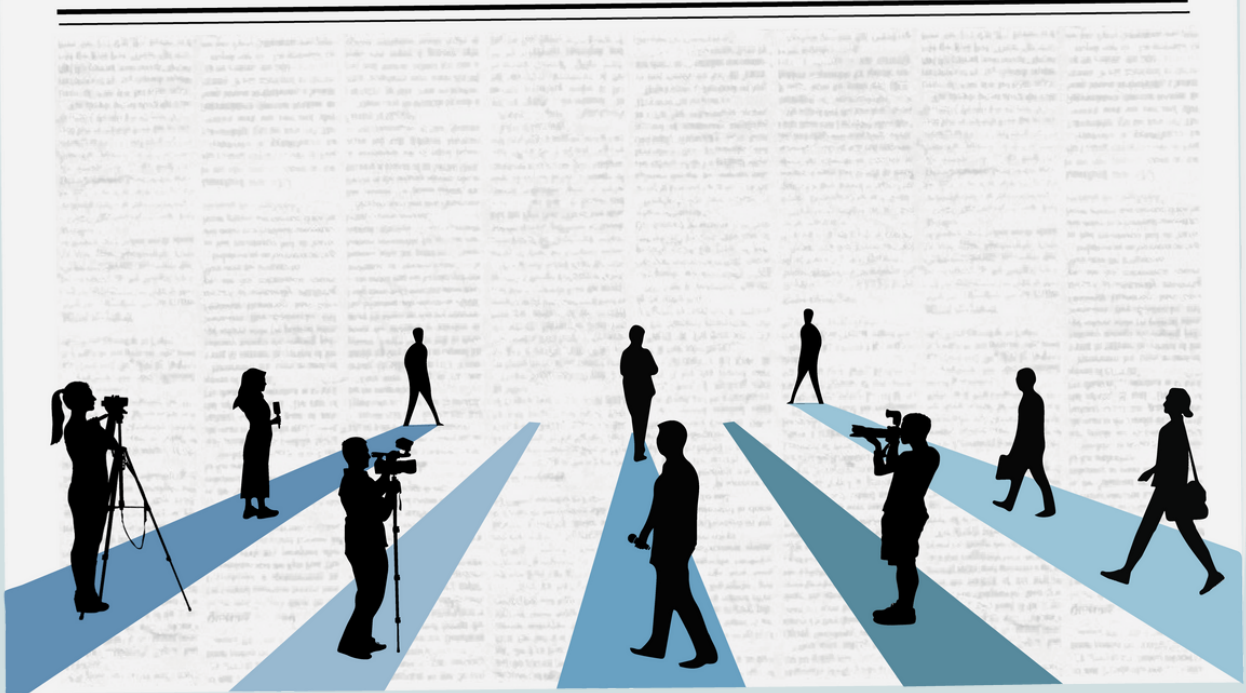
Avukatlar için Mülteci Hukuku El Kitabı (Mülteci Hakları Merkezi, 2017)

<https://www.mhd.org.tr/images/yayinlar/MHM-MHEK-V2017-08.pdf>

Medya ve Gc Derneği

ÇOĞULCU MEDYA

[Proje Hakkında Detaylı Bilgi İçin Tıklayınız](#)

[@medyavegoc](#)

[@medya_goc](#)

[@medyavegocderneđi](#)

[@medyavegocderneđi](#)